

Asia

Covid-19-tartuntaketjujen jäljittämistä tukevien kansallisten mobiilisovellusten yhteentoimivuus; Komission ehdotus sähköisistä terveystalvuluista vastaavien kansallisten viranomaisten verkoston perustamista, hallinnointia ja toimintaa koskevista säännöistä annetun täytäntöönpanopäätöksen 2019/1765/EU muuttamisesta ja täytäntöönpanopäätöksen 2011/890/EU kumoamisesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on valmistellut ehdotuksen komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1765/EU muuttamiseksi. Täytäntöönpanoluonnos on toimitettu 7.7.2020 rajat ylittävän terveydenhuollon komitealle (komission puheenjohtama komitologiakomitea). Täytäntöönpanopäätöksen muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa covid-19-tartuntaketjujen jäljittämistä tukevien kansallisten mobiilisovellusten yhteentoimivuus.

Ehdotuksen taustalla on komission 8.4.2020 antama suositus unionin yhteisestä työkalupakista liittyen mobiilisovellusten ja anonymisoidun liikkuvuusdatan käyttöön covid-19-kriisin torjumiseksi ja siitä ulospääsemiseksi (C(2020) 2296 final). Suomen kanta suositukseen on esitetty valtioneuvoston selvityksessä E 44/2020 vp, 24.4.2020.

Suosituksen pohjalta komissio ja jäsenvaltiot valmistelivat 15.4.2020 julkaistun yhteisen työkalupakin, joka sisältää yhteisesti sovittuja käytännön ohjeita jäsenvaltioille niiden kehittäessä ja ottaessa käyttöön tartuntaketjujen jäljittämistä tukevia mobiilisovelluksia. Työkalupakkia on tämän jälkeen päivitetty muun muassa rajat ylittävän yhteentoimivuusmäärittelyiden (IOP) osalta.

Lisäksi komissio julkaisi 16.4.2020 sovellusten tietosuojaa koskevat ohjeet (C(2020) 2523 final), jonka valmistelun yhteydessä kuultiin Euroopan tietosuojaneuvostoa (EDPB). EDPB on antanut oman ohjeistuksensa sovelluksiin liittyvistä tietosuojanäkökohdista 21.4.2020.

Täytäntöönpanopäätösluonnos on valmisteltu yhteistyössä sähköisten terveystalvuluisten verkoston (eHealth) kanssa. Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut 16.6.2020 lausunnon mobiilisovellusten yhteentoimivuuteen liittyvistä tietosuojanäkökohdista, jotka voivat vaikuttaa yhteentoimivuushankkeen toteutukseen.

Komissio on pyytänyt täytäntöönpanopäätösluonnoksesta lausunnon Euroopan tietosuojavaltuutetulta 8.7.2020 mennessä. Ehdotusta käsitellään rajat ylittävän terveydenhuollon komiteassa alustavan tiedon mukaan 13.7.2020. Komission on

tarkoitus hyväksyä täytäntöönpanopäätös mahdollisesti jo 15.7.2020, jos komitea puoltaa ehdotettua päätöstä. Ottaen huomioon komission erittäin kiireellisen päätöksentekoaikataulun, on tarpeen antaa asiasta eduskunnalle E-kirje. Eduskunnalla ei olisi tosiasiallista mahdollisuutta ottaa kantaa täytäntöönpanopäätöksen sisältöön ennen sen hyväksymistä komissiossa, jos asia annettaisiin eduskunnan käsiteltäväksi U-kirjelmällä. Osallistuminen täytäntöönpanopäätöksen mukaiseen yhteistyöhön ja rajat ylittävään tietojenvaihtoon olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista. Jos Suomi haluaisi myöhemmin osallistua yhteistyöhön, asia edellyttäisi hallituksen esityksen antamista eduskunnalle. Kansallisesti olisi säädettävä tietojenvaihdon tarkemmista yksityiskohdista, koska kyse on henkilötietojen vaihtamisesta. Tietojenvaihtoon osallistumista ja sen vaikutuksia arvioidaan kattavammin kansallisen säädösvalmistelun yhteydessä.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä täytäntöönpanopäätösehdotuksen.

Suomi pitää tarpeellisena, että jäsenvaltioiden toimenpiteitä covid-19-kriisiin vastaamiseksi ja siitä ulospääsemiseksi pyritään yhteensovittamaan. Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että EU:ssa keskustellaan mobiilisovellusten käytöstä covid-19-tartuntaketjujen selvittämiseksi ja yleisön informoimiseksi sekä tavoitellaan yhteistä lähestymistapaa näiden osalta. Tämä voi osaltaan tukea covid-19-epidemian aiheuttamien kuolemien ja vakavien sairastumisten vähentämistä sekä rajoitustoimenpiteiden purkamista. Sisämarkkinoiden toiminnan ja EU:n sisärajojen uudelleen avaamisen kannalta sovellusten yhteentoimivuutta voidaan pitää kannatettavana tavoitteena. Sen ei kuitenkaan tule tarpeettomasti rajoittaa tai hidastaa kansallisten sovellusten kehittämistä ja käyttöönottoa.

Komission täytäntöönpanopäätöksen tavoitteena olisi mahdollistaa kansallisten mobiilisovellusten yhteentoimivuus, jotta näiden sovellusten tukemaa covid-19-epidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja altistuksesta varoittamista voidaan jatkaa myös silloin, kun kansalaiset siirtyvät toiseen jäsenvaltioon. Yhtenäisillä ratkaisuilla EU-tasolla voi olla vaikutusta siihen, miten tehokkaasti virusta pystytään torjumaan. Torjuntatoimista aiheutuneet rajoitukset vapaalle liikkuvuudelle ovat haitanneet sisämarkkinoiden toimintaa ja perusoikeuksia on jouduttu rajoittamaan, mistä syystä Suomen näkemyksen mukaan on tarkoituksenmukaista pyrkiä löytämään ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat lievemmat rajoitukset siinä tapauksessa, että epidemiatilanne muuttuisi huonompaan suuntaan.

Täytäntöönpanopäätösluonnoksessa tarkoitettuun yhteistyöhön osallistumista ennen olisi kuitenkin arvioitava vielä tarkemmin sen hyötyjä suhteessa perusoikeusvaikutuksiin ja muihin vaikutuksiin, ottaen huomioon käytettävissä olevat tiedot ja kokemukset teknologian toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta.

Täytäntöönpanopäätösluonnoksen asiantuntijakäsittelyn aikana Suomi on kiinnittänyt huomiota siihen, että täytäntöönpanopäätökselle valittu oikeusperusta ei ole kovin ilmeinen. Valtioneuvoston arvion mukaan sähköisten terveystietojen verkoston toimintaan voi kuitenkin kuulua myös ehdotetun kaltainen mobiilisovellusten yhteentoimivuuden kehittämistyö. Valitun oikeusperustan taustalla on se, että direktiivin täytäntöönpanopäätökseen perustuva yhteistyö on jäsenvaltioille vapaaehtoista, ja covid-19-epidemian edellyttämiä toimenpiteitä on pidetty kiireellisinä. Suomi pitää valittua oikeusperustaa hyväksyttävänä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut ehdotuksen täytäntöönpanopäätöksen 2019/1765/EU muuttamiseksi. Ehdotus annetaan käsiteltäväksi rajat ylittävän terveydenhuollon komitealle. Täytäntöönpanopäätös on annettu *potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajat ylittävässä terveydenhuollossa* annetun direktiivin 2011/24/EU nojalla. Täytäntöönpanopäätöksen muuttamisen tarkoituksena olisi vahvistaa säännöt rajat ylittävälle tietojenvaihdolle kansallisten viranomaisten välillä liittyen koronavirusepidemian tartuntaketjujen katkaisua varten kehitettäviin ja käyttöönotettaviin mobiilisovelluksiin. Suomessa tällainen mobiilisovellus oltaisiin ottamassa käyttöön 31.8.2020, jolloin asiaa koskevan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan (HE 101/2020 vp). Osallistuminen täytäntöönpanopäätöksen mukaiseen yhteistyöhön ja rajat ylittävään tietojenvaihtoon olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista. Täytäntöönpanopäätös tulisi voimaan seuraavana päivänä siitä, kun se olisi julkaistu EU:n virallisessa lehdessä.

Komission täytäntöönpanopäätöstä muutettaisiin siten, että se mahdollistaisi tietojenvaihdon kansallisten viranomaisten välillä covid-19-epidemian hallinnassa. Täytäntöönpanopäätökseen lisättäisiin uusia määritelmiä kuvaamaan tietojenvaihdon kokonaisuutta ja luotaisiin säännöt tietojenvaihtoon osallistuville viranomaisille sekä tietojenvaihdolle. Täytäntöönpanopäätökseen lisättävässä uudessa 7 a artiklassa täsmennettäisiin tyhjentävästi tiedot, joita mobiilisovelluksilla voitaisiin siirtää yhteyspisteen (federation gateway) avulla toiseen jäsenvaltioon. Kaikkien yhteyspisteen kautta siirrettävien tunnistetietojen olisi täytäntöönpanopäätösluonnoksen mukaan oltava pseudonymisoituja. Täytäntöönpanopäätöksessä olisi kaksi liitettä, joista toinen määritteli säännöt yhteyspisteessä käsiteltävien tietojen yhteisrekisterinpitäjyydelle ja toinen säännöt tietojenkäsittelijälle. Jäsenvaltiot olisivat yhteisrekisterinpitäjiä ja komissio tietojenkäsittelijä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotus perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2011/24/EU potilaiden oikeuksien soveltamisesta rataylittävässä terveydenhuollossa.

Komission täytäntöönpanopäätöksen oikeusperustana on direktiivin 14 artiklan 3 kohta, jonka perusteella komissio voi hyväksyä 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen sähköisistä terveyspalveluista vastaavien kansallisten viranomaisten verkoston perustamista, hallinnointia ja avointa toimintaa koskevat toimenpiteet. Voimassa olevan direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa viitataan päätökseen 1999/462/EY, joka on kumottu ja korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 182/2011. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti täytäntöönpanopäätös hyväksytään komiteassa asetuksen 5 artiklassa säädettyä tarkastelumenettelyä noudattaen. Komitean puoltava lausunto on tarpeen, jotta komissio voi hyväksyä säädöksen.

Uudella täytäntöönpanopäätöksellä muutetaan komission täytäntöönpanopäätöstä (EU) 2019/1765, joka perustuu direktiivin 14 artiklan 3 kohtaan. Vuoden 2019 täytäntöönpanopäätöksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa täsmennetään direktiivin 14 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tavoitetta, johon sisältyy yhteentoimivien sovellusten tuottaminen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Terveysjaosto EU33, kirjallinen menettely, 7.-8.7.2020
 Sosiaali- ja työministeriö EU25, kirjallinen menettely, 7.-8.7.2020
 Viestintä- ja tiedustelu EU19, kirjallinen menettely, 7.-8.7.2020

Eduskuntakäsittely

Komission antamaa täytäntöönpanopäätösehdotusta ei ole aiemmin käsitelty eduskunnassa.

Eduskunnalle on annettu E-selvitys komission suosituksesta, joka koskee unionin yhteistä työkalupakkia liittyen mobiilisovellusten ja anonymisoidun liikkuvuusdatan käyttöön covid-19-kriisin torjumiseksi ja siitä ulospääsemiseksi (E 44/2020 vp; STM2020-00107).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Henkilötietojen suoja on osa yksityiselämän suojaa, joka on perustuslain 10 §:ssä taattu perusoikeus. Henkilötietojen, kuten esimerkiksi terveystietojen, käsittelystä säädetään suoraan sovellettavassa EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa (2016/679) sekä sitä täydentävässä kansallisessa yleislaissa eli tietosuojalaissa (1050/2018). Lisäksi henkilötietojen käsittelyyn liittyen on olemassa kansallista erityislainsäädäntöä.

Eduskunta on hyväksynyt tartuntatautilain muutokset, jotka mahdollistavat kansallisen mobiilisovelluksen käyttöönoton (HE 101/2020 vp; EV 92/2020 vp).

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muun muassa tartuntatautien torjuntaa (itsehallintolain 27 §:n 29 kohta). Tartuntatautien torjuntaa koskevat hallintotehtävät ovat maakunnan toimivallassa (lain 30 §:n 9 kohta). Ahvenanmaan viranomaiset hoitavat tartuntatautien torjuntaan liittyviä tehtäviä maakunnassa myös pandemian yhteydessä. Maakunnassa sovelletaan tällöin valtakunnan lainsäädäntöä. Hallintotehtävät ohjautuvat niihin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

Täytäntöönpanopäätöksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia Suomen kannalta. Yhteistyöhön osallistumisen taloudellisia vaikutuksia arvioidaan kansallisen säädösvalmistelun yhteydessä, jos Suomi haluaa osallistua yhteistyöhön.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotuksen perusoikeusvaikutukset

Direktiivissä 2011/24/EU, johon ehdotettu täytäntöönpanopäätös perustuu, kiinnitetään huomiota yksityiselämän suojaan perusoikeutena. Komissio ei ole arvioinut erikseen täytäntöönpanopäätöksen suhdetta perusoikeuksiin. Komissio on kuullut päätösluonnoksesta Euroopan tietosuojavaltuutettua.

Täytäntöönpanopäätös on osoitettu jäsenvaltioille ja tulisi sovellettavaksi jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä. Jäsenvaltioiden väliseen sähköisten terveystietojen verkostoon osallistuminen on direktiivin 12 artiklan mukaisesti vapaaehtoista. Myös täytäntöönpanopäätöksessä tarkoitettuun yhteistyöhön osallistuminen olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Ehdotettu sääntely olisi merkityksellistä perustuslain 10 §:ssä tarkoitettua yksityiselämän ja henkilötietojen suojan sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklan mukaisen yksityiselämän kunnioittamisen ja 8 artiklan mukaisen henkilötietojen suojan kannalta, minkä lisäksi sillä on liittymäkohtia muihin perusoikeuksiin, mukaan lukien perustuslain 7 §:n ja EU:n perusoikeuskirjan 2 artiklan 1 kohdan mukainen oikeus elämään sekä perustuslain 9 §:n ja EU:n perusoikeuskirjan 45 artiklan 1 kohdan mukainen liikkumisvapaus. Ehdotettu sääntely merkitsisi yksityiselämän ja henkilötietojen suojan rajoittamista, kun pseudonyymisten tunnistetietojen siirtäminen mahdollistetaan jäsenvaltioiden välillä, huomioiden, että täytäntöönpanopäätöksessä tarkoitettujen tietojen rekisterinpito on Suomessa määritelty viranomaisen tehtäväksi. Toisaalta ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus tukea jäsenvaltioiden aktiivisia toimenpiteitä elämän ja terveyden suojaamiseksi sekä osaltaan vaikuttaa siihen, että liikkumisoikeutta ei ole tarpeen rajoittaa. Perustuslain 22 §:n mukaisesti julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Perusoikeuksiin kohdistuvat vaikutukset seuraavat suureksi osaksi jo siitä, että Suomessa otetaan käyttöön kansallinen mobiilisovellus. Täytäntöönpanopäätöksessä tarkoitettuun yhteistyöhön osallistuminen ja sen mahdollistavat lainmuutokset tarkoittaisivat ylimääräisiä vaikutuksia, jotka seuraisivat erityisesti laajamittaisemmasta henkilötietojen käsittelystä, johon sisältyisi rajat ylittäviä tiedonsiirtoja. Huomioiden, että täytäntöönpanopäätökseen perustuva käsittely ei koskisi kaikkia tietoja, joita tartuntatautilain nojalla voidaan käsitellä, vaikutukset eivät välttämättä ulottuisi yhtä pitkälle yksityiselämän suojaan.

Perustuslakivaliokunta on korostanut tartuntatautilain mukaisten yksilökohtaisten rajoitusten ensisijaisuutta (PeVM 11/2020 vp, s. 5). Valiokunta on korostanut perustuslain 23 §:n soveltamisen poikkeuksellisuutta. Perustuslain 23 §:stä ilmenevän ja muun muassa valmiuslain 4 §:n 2 momentissa esitetyn periaatteen mukaan viranomaisten säännönmukaiset toimivaltuudet ovat poikkeusoloissakin ensisijaisia. Mahdollisissa poikkeusoloissakin tehtävien lainsäädäntömuutosten tulee ensisijaisesti olla perusoikeuksien yleiset ja tarvittaessa kunkin perusoikeuden erityiset rajoitusedellytykset täyttäviä rajoituksia, ei perustuslain 23 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksia perusoikeuksista (PeVL 14/2020 vp, s. 2, PeVL 7/2020 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunta on kansallisen sovelluksen mahdollistavan lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä katsonut ehdotetun vapaaehtoisuuden korostavan sitä, että henkilötietojen käsittely ei ole välttämätöntä (PeVL 20/2020 vp, s. 5). Toisaalta sovelluksen käyttöönottoa on perusteltu sillä, että mobiilisovelluksen käyttäjä voi itse osallistua koronaviruksen leviämisen estämiseen. Mobiilisovelluksen käyttöönotto ja käyttäminen sekä käytön lopettaminen on täysin vapaaehtoista. Kansalliset mobiilisovellukset ja niiden yhteentoimivuuden varmistaminen ovat osa niitä keinoja, joilla jäsenvaltiot pyrkivät siihen, että elämän suojaamiseksi muihin perusoikeuksiin ei ole tarpeen puuttua pidemmälle menevin keinoin.

Täytäntöönpanopäätöksen luonnoksen perusteella digitaalinen infrastruktuuri muodostuisi yhteisestä rajapinnasta, jonka välityksellä jäsenvaltioiden viranomaiset voisivat vaihtaa minimimäärän tietoja, jotka liittyvät tartunnan saaneiden ja virukselle altistuneiden välisiin kontakteihin. Luonnoksen mukaan henkilötietojen vaihto rajoittuisi siihen, mikä on tarpeen kansallisten mobiilisovellusten välisen yhteentoimivuuden

edistämiseksi. Täytäntöönpanopäätöksen luonnoksessa määritetään tyhjentävästi, mitä tietoja yhteyspisteen (federation gateway) välityksellä käsiteltävät tiedot voisivat sisältää. Säännökset täyttäisivät siten valtioneuvoston käsityksen mukaan henkilötietojen käsittelyä koskevat tietojen minimointivaatimuksen ja oikeasuhteisuuden vaatimuksen. Toisiin EU:n jäsenvaltioihin ei luovutettaisi kaikkia tartuntatautilain (1227/2016)43 c §:n nojalla käsiteltäviä tietoja. Huomioiden myös sen, että vaihdettavat tiedot olisivat pseudonyymisiä, eikä toisen jäsenvaltion viranomaisen pystyisi yhdistämään niitä yksittäisiin sovelluksen käyttäjiin, yksityiselämän suojaan puututtaisiin vain siinä määrin kuin se on kontaktien jäljittämiseen liittyvän rajat ylittävän yhteistyön kannalta välttämätöntä.

Perustuslakivaliokunta on tällaista sääntelyä arvioidessaan yleensä katsonut, että sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta. Sen 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa tämän säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvatus yksityiselämän suojan piiriin. Kysymys on kaiken kaikkiaan siitä, että lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa (ks. esim. PeVL 13/2016 vp, s. 3–4). Perustuslakivaliokunta on EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentävän kansallisen lainsäädännön käsittelyn yhteydessä tarkistanut kantaansa henkilötietojen käsittelyä koskevan erityislainsäädännön tarpeesta (PeVL 14/2018 vp).

Ehdotettu sääntely kytkeytyy kuitenkin laajaan kansallisten tietojärjestelmien ja sovellusten muodostamaan kokonaisuuteen, mukaan lukien tartuntatautilain 43 a §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmä. Tämän tietojärjestelmän yhteydessä käsiteltäisiin lain 43 c §:n 2 momentin mukaisesti myös terveyttä koskevia tietoja. Perustuslakivaliokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Valiokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille (PeVL 13/2016 vp, s. 4, PeVL 14/2009 vp, s. 3/I). Myös EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan erityisiä henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja -vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille. Täytäntöönpanopäätöksen luonnoksessa tarkoitettussa infrastruktuurissa kaikki vaihdettavat tiedot olisivat pseudonymisoituja eikä niiden mukana luonnoksen perusteella siirrettäisi terveystietoja jäsenvaltioiden välillä. Vaikutuksia arvioidessa on kuitenkin huomioitava, että jäsenvaltioiden välillä on eroja mobiilisovelluksen teknisessä toteutuksessa. Pseudonymisointia voidaan pitää erityisenä suojatoimena, joka vähentää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan kohdistuvia riskejä.

Valtioneuvoston arvion mukaan Suomen osallistuminen täytäntöönpanopäätöksen mukaiseen yhteistyöhön merkitsisi tartuntatautilaissa tarkoitettujen pseudonyymisten tunnisteiden luovuttamista toiseen EU:n jäsenvaltioon. Täytäntöönpanopäätöksessä täsmennettäisiin tietojen sallittu käyttötarkoitus, minkä osalta ei ole kaikilta osin tiedossa, merkitsisikö täytäntöönpanopäätös tartuntatautilaissa tarkoitettujen pseudonyymisten tunnisteiden käyttötarkoitusten laajentamista. Tähän vaikuttaisi se, mihin tarkoituksiin muut jäsenvaltiot ovat sallineet tietojen käytön. Yhteistyöhön osallistuminen joka tapauksessa tarkoittaisi laajamittaisempaa tunnisteiden käsittelyä, mikä olisi merkityksellistä yksityiselämän suojan kannalta.

Koska tartuntatautilain mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on Suomessa mobiilisovelluksen ja sen taustajärjestelmän yhteydessä käsiteltävien henkilötietojen

rekisterinpitäjä, Suomen osallistuminen täytäntöönpanopäätöksessä tarkoitettuun yhteistyöhön edellyttäisi täytäntöönpanopäätöksen lisäksi tartuntatautilain muuttamista erityisesti henkilötietojen luovuttamista koskevien säännösten osalta. Siihen osallistumisen sekä yhteentoimivuuden toteuttamisen ja jäsenvaltioiden erilaisten teknisten mobiilisovelluksia koskevien ratkaisujen vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien suojaan olisi myös arvioitava tarkemmin mahdollisen lainmuutoksen valmistelun yhteydessä, mukaan lukien rekisteröidyn suostumuksen merkitys suojatoimena sekä sen suhde täytäntöönpanopäätöksessä tarkoitettuun tietojen luovuttamiseen. Perustuslakivaliokunta kiinnitti suostumuksen merkitykseen erityistä huomiota käsitellessään kansalliseen mobiilisovellukseen liittyviä tartuntalain muutoksia (PeVL 20/2020 vp, s. 6-8)

Muut vaikutukset

Ehdotuksen tavoitteena on vaikuttaa osaltaan siihen, että EU:n perussopimusten mukaista tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta ei ole tarpeen rajoittaa yhtä pitkälle menevin keinoin kuin viruksen torjumiseksi on tähän saakka tehty. Tällä tavoitellaan osaltaan myönteisiä vaikutuksia sisämarkkinoiden ja yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi täytäntöönpanopäätöksen mukaisella toiminnalla pyritään parantamaan kansalaisten mahdollisuuksia osallistua itse viruksen torjuntaan, kun he liikkuvat EU:n alueella sitä mukaa, kun matkustamiseen kohdistuvia rajoituksia puretaan.

Ehdotuksella ei ole merkittäviä välittömiä vaikutuksia Suomen kannalta. Kuitenkin, jos Suomi haluaa osallistua tietojenvaihtoon jäsenvaltioiden kanssa, on siitä säädettävä kansallisesti. Tietojenvaihtoon osallistumista ja sen vaikutuksia arvioidaan kattavammin kansallisen säädösvalmistelun yhteydessä. Vaikutusten arviointiin vaikuttavat kokemukset, jota siihen mennessä käyttöön otetusta teknologiasta sekä sen käyttöasteesta on saatu. Alustavan arvion mukaan yhteentoimivuuden mahdollistaminen aiheuttaisi myös muutoksia kansalliseen tietojärjestelmään. Tässä yhteydessä olisi arvioitava myös tietojärjestelmän tietoturvasuuteen liittyviä näkökohtia. Tietoturvasuus olisi testattava ja varmistettava ennen kuin tietoja voidaan luovuttaa toiseen jäsenvaltioon yhteyspisteen välityksellä.

Asiakirjat

Komission täytäntöönpanopäätösehdotus.

Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto: Statement on the data protection impact of the interoperability of contact tracing apps. Adopted on 16 June 2020.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Outi Äyräs-Blumberg, sosiaali- ja terveysministeriö, outi.ayras-blumberg@stm.fi

Virpi Koivu, oikeusministeriö, virpi.koivu@om.fi

Veera Kojo, valtioneuvoston kanslia, veera.kojo@vnk.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	koronavirukset, pandemiat, teknologia, terveydenhuolto, terveyspolitiikka, tietoturva LVM, STM, TEM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, RUOKA, SM, UM, VM, VNK, VTV, YM
